

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak torek in petek opoldne do preklica. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za izvozništvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9.

Rekopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetturini 9.

Volitve in Jugoslovenci.

Velike ideje so bile vedno last najboljših sinov in hčera vseh narodov in last revnih, najnižjih mas, kmeta in delavstva. Tolstoj, Dostojevski in priprosta ruska žena, priprosti ruski muškarci so si bili po razumevanju sveta in življenja vedno najbližji. Mase ruskega naroda so bile vedno prežete od ideje bratstva, enakosti, svobode, miru med narodi in državami. Še nikdar ni plantela v masah tako velika vera v veličino človeka, kakor je plantela v ruskem narodu v začetku ruske, komunistične revolucije. Rusija je verovala v možnost lepega človeškega sožitja med posameznimi razredi, narodi in državami.

Tudi široke mase zapadnih narodov so se pokazale ravno tako globoko — religiozne, kakor ruske, ko je Wilson proglasil svoj program, ki naj bi bil podlaga za mirno in kulturno borbo med narodi in državami.

A te ideje, ki so napolnjevale misel in čustvovanje narodnih mas in maloštevilne kulturne delavce vseh narodov, so šle mimo razreda, ki je danes gospodar politike, v posesti zemlje, kapitala, prometa, tiska, šolstva, z eno besedo vseh gospodarskih in kulturnih naprav, gospodar vsega državnega, političnega, društvenega življenja. Te ideje in zlasti tudi ideja samoodločbe narodov, so šle mimo tudi politikov in diplomatov modernih držav. Brutalnost in nasilje sta vodilni načeli vse zapadne — evropske, ameriške, japonske politike in diplomacije. Sedemdesetletni in osemdesetletni starini Anglije, Francije, Italije i. t. d. so veliki mojstri v borbi za ohranitev sedanega gospodarskega, političnega, socialnega reda, intriganstvo, zvitost, laž je njihovo orožje. Ideje pa, ki so kos življenja narodnih mas, so zanje samo sredstvo, da omamljajo široke plasti kmeta, delavstva in takozvane inteligence. Kakor je razred, iz katerega so izšli in katerega predstavljajo, nasilen, neumljen, materijalističnega, brezverski, amoralen, tako so tudi moderni politiki in diplomati le odsev duševnosti tega razreda. Njihova politika in diplomacija ne moreta biti drugačni, kot sta v resnici. Moderna gospodarska politika je in mora biti nasilna, imperijalistična, politika brez etike, pravnosti, ker so razred in njegovi voditelji to je današnji politiki in diplomati, imperijalistični, nasilni amoralni. Vse politično, državno, društveno življenje, ki je posledica te politike mora biti zastrupljeno, gnjilo, živalsko. V takem ozračju zgubi življenje svojo vrednost, in se ustvarja organizacija, ki ji ni ničesar svetega na svetu, ki kolje, požiga, strelja, bije otroke, žene, starčke.

Državno, politično življenje vodijo danes ljudje, ki sicer razumejo današnji položaj, razumejo dalekosežnost socialnega problema, a vkljub temu delajo z vsemi silami na to, da vzdržijo današnji gospodarski, državni, društveni red. Politiki vodijo ljudje, ki niso nikdar doživeli revolucije v sebi, ki bi jih prirodila, da bi spoznali vrednost človeka in naroda, vrednost njihove osebnosti. Duševna smrt gospodujočega razreda in njegovih politikov, ki so vodili zadnje stoletje vso politiko, je pravi, najgloblji vzrok, da je človek danes mrtev, ter čaka novih apostolov, da ga vnovič dvignejo, da zadobi njegovo življenje svojo vrednost. Gospodujoči razred je tudi kriv, da razsaja v Italiji nasilna organizacija, ki napada in uničuje življenje in imetje državljanov.

Vse narode in države zastruplja danes gospodujoči razred, ki pozna samo eno — profit, denar, gospodarsko in politično nadvlado nad posameznikom, drugimi razredi, drugimi državami in narodi — dočim mu je vera, umetnost, vsa idealna kultura samo opora in sredstvo, da vzdrži svoje gospodstvo. Zato odvisi urejenje vsega političnega, državnega, gospodarskega, življenja samo od tega, če se bodo znali narodi otresti nadvlade gospodujočega razreda.

Kdor tako razumeva današnji politični položaj, bo tudi razumel, da ni bilo drugega mogoče, kakor da se je jugoslovanski narod razrezal na štiri dele in razdelil med štiri države. To je plod gospo-

darske politike kapitalističnega razreda, plod politike, ki ne priznava etičnih načel, ki bo morala urejevati življenje posameznikov, razredov, držav in narodov.

Znak zdravega organizma, pa je, da se ne pusti streti in uničiti, da ne obupa, marveč, da se bori in izrabi vsako priliko, ki se mu nudi, da si lahko izboljša svoj položaj, bilo gospodarski ali kulturni. In zato smo se Jugoslovenci, ki smo žrtve zastrupljene politike odločili, da se udeležimo državnozbornih volitev v rimski parlament. Naš namen je, da pridemo na ta način v stik z italijanskim narodom, da mu pojasnimo, da smo mi na tej zemlji že tisoč in pet sto let, da imamo radi tega prirodno pravo, da branimo svoj obstoj in razvoj. To, kar Italija zahteva od nas samih, da jo pripoznamo za svojo državo, storimo ravno z volilnim aktom, ki je danes največje politično pravo državljanov. Mi z volilnim aktom priznavamo, da nas ona prizna za svoje državljane, ki jim je dolžna braniti življenje in imetje.

Znamo, da te volitve ne bodo jasen izraz volje našega ljudstva, znamo, da so nam tisoči glasov že uničeni, da ni italijanska vlada najvišja oblast v državi, ki bi hotela in mogla garantirati da bi naše ljudstvo v redu in v miru oddalo svoj glas.

Ali Jugoslovenci morajo, kolikor je uspeh teh volitev od njih samih odvisen, italijanskemu narodu dokazati, da je naša dežela kompaktno naseljena od slo-

vanskega življa. V discipliniranem nastopu našega naroda na tem ozemlju naj vidi italijanski narod, da se mi primorski Jugoslovenci ne odrekam svojemu celokupnemu narodu, marveč da hočemo in moramo ostati zvesti svoji krvi, zvesti svoji zgodovini, zvesti svojemu jeziku, zvesti svojemu narodnemu bistvu.

Italijanski narod naj v naši disciplini vidi dokaz, da smo mi narod, ki moremo in hočemo z njim živeti v miru, v kulturnem in gospodarskem stiku — ali to mirno sožitje teh dveh narodov je mogoče samo takrat, če bo italijanski narod sam gospodar svoje države, gospodar politike — političnega in gospodarskega življenja. — Naše ljudstvo ne sme pričakovati od teh volitev prevelikega uspeha. Naše parlamentarno zastopstvo ne bo moglo imeti tako velikega upliva v rimskem parlamentu, kakor bi si ga mi želeli. V razmerah, v katerih živimo, je velevažno, da imamo v rimskem parlamentu glasnika, ki bo Italiji in drugim državam priča, da mi še narodno eksistiramo, da je v nas še zavest enotnosti z odrezanimi vejami Jugoslovenov.

Gospodarska bodočnost našega ljudstva ne odvisi od tega, ali pošljemo v parlament 5 ali 10 poslancev, marveč od gospodarske zrelosti našega ljudstva. Tu bomo morali nastopati skupno s sodeželanji Furlani, da si priborimo občinsko in deželno avtonomijo.

Čast in politična zrelost zahtevata od jugoslovenskih volilcev, da se vsi zavestno svoje dolžnosti, da bo naš nastop ob volitvah discipliniran in polnoštevilen.

Volilni katekizem.

5. POTEK VOLITEV.

25. Kakšen je prostor za volitve?

Prostor ima en sam vhod in je razdeljen v dva dela. Prednji del je čakalnica za volilce, v zadnjem delu se nahaja volilna komisija z zaupniki. Poleg tega sta napravljena še dve celici, v katerih lahko izvrše volilci svojo dolžnost.

26. Kaj je treba poskrbeti do dneva volitev?

V teku petih dni po razpisu volitev mora župan ugotoviti, če ima za posamezna volišča dovolj žigov, glasovalnih skrinjic (žar) in miz in če so v dobrem stanju.

V teku 10. dni po razpisu volitev mora župan razposlati volilne izkaznice.

Župan mora poskrbeti, da dobi v soboto popoldne pred volitvami predsednik volilne komisije v redu vse predmete, ki so za volitev potrebni.

Najpozneje na soboto pred volilno nedeljo morajo biti izvoljeni oz. imenovani člani volilnih komisij posameznih volišč. V soboto popoldne se morajo že vsi ti sniti v navzočnosti volilnega komisarja in izvoliti iz svoje srede predsednika in njegovega namestnika.

27. Kaj mora storiti volilna komisija, predno se otvori volitev?

Ob 7. uri se zberejo člani volilne komisije v volilnem lokalu. Nato proglasi izvoljeni predsednik volilno komisijo kot volilni urad, ki ostane od tedaj pa do konca volitev kot nekaka oblast.

Nato se ugotovi z žrebom pet črk volilnega žiga in istotako tekočo številko volilnega ovitka, ki se jo zaznamuje.

28. Kako se odda glas?

Kakor hitro je volilec pokazal svojo izkaznico in je ugotovljena njegova istovetnost, vzame predsednik iz prve žare eno kuverto in jo da volilcu ter na njo zaznamovano številko glasno prečita.

To številko vpišejo v posebno koledarno volilnega seznama.

Nato dobi lahko volilec od zaupnika svoje stranke glasovnico, če je še nima.

Volilec se poda nato v volilno celico, vtakne svojo glasovnico ne da bi jo vpognil v volilno kuverto in jo zapečati.

Potem zapusti volilec celico, odda kuverto predsedniku, ki jo vrže v drugo žaro, ko je primerjal na kuverti zapisano število z ono v zapisniku in se je prepričal, da je kuverta ista.

29. Kako dokaže volilec svojo istovetnost?

Na ta način, da ga pozna eden izmed članov komisije ali eden izmed volilcev, ki je že volil. V obeh slučajih je treba to potrditi s podpisom v zapisniku.

Tudi zadostuje, če ima volilec kako s fotografijo opremljeno, od javne državne oblasti izstavljeno listino ali legitimacijo, ki se jo vpiše v volilno listo.

Mogoče je dobiti tudi posebno volilno legitimacijo od župarstva (s fotografijo).

30. V kakšnem redu se glasuje?

Prvo kličejo volilce po imenu; kdor je navzoč, gre voliti; to traja do 11. ure. Četudi niso vsa imena poklicana. Nato glasuje, kdor je zraven, ne da bi jih klicali po imenu. To traja do 5. ure popoldne. Če so še volilci na volišču se sme volitev tudi nategniti, a ne čez 10. uro.

31. Ali lahko zastopa volilca kdo drugi?

Le v zelo izrednih slučajih, če je zdravniško dokazano, da ne more kdo osebnostno priti na volišče. V tem slučaju sme volilca zastopati kdo drugi, toda njegovo ime se protokolira.

32. Kaj se zgodi, če volilec svojo kuverto pokvari, ali če mu je bila že pokvarjena izročena?

V tem slučaju lahko volilec kuverto vrne in zahteva novo. Če pokvari še to, ne more več dobiti tretje.

Poškodovane kuverte mora komisija skrbno hraniti.

33. Kaj se zgodi, če volilec ne vrne izročene mu kuverte?

V tem slučaju izgubi pravico volitve in je kaznovan poleg tega še s 100 lirami globe.

VOLILCI! Na binkoštno nedeljo poidite vsi kot en mož z glasovnico v roki v boj za svoje narodne pravice.

Kdor ostane doma, je - izdajalec!

Reka neodvisna država.

Dolgo že se bije na Reki skrit in zahrbtni boj med dvema idejama, med idejo reške neodvisnosti in med idejo podložnosti italijanski državi. Cisto jasno se čuti, kako z d'Annunzijskim odhodom še ni odšel z Reke cel d'Annunzio in se tisti del Italije, bodisi oficijelne ali neoficijelne, ki mu je na tem, da pripade Reka ti državi, še ni odrekel temu niti po rapalski pogodbi, niti po odhodu imenovanega diktatorja.

Pod zelo neugodnimi pogoji, pod bajoneti orožnikov, pod pritiskom fašistov in Italiji prijazne začasne vlade so se vršile na Reki volitve v ustavotvorno skupščino. Na eni strani blok d'Annunzijskih pristašev, na drugi strani zveza onih strak, ki so za svobodo Reke z Zanellijem na čelu. In kaj se je zgodilo? Zmagal je z veliko večino Zanelli, to je uspeh svobodoljubnih Rečanov in breča dosedanjim kričaskemu režimu.

Seveda je to različne ljudi razburilo, legionarji so uprizorili pravo revolucijo. Toda ta revolucija je začela polegati. Začetno razburjenje, ki je nastalo v vrstah reških fašistov in nacionalistov v sled poraza italijanskega bloka tudi pomenja. »Revolucionarji« so kakor se zdi prešibki in njihova številna moč ni bogve kolika. Njihovo nasilje ni ustrašilo Zanelli in njegovih pristašev, ki se zavedajo, da so pri volivah zmagali in se ne dajo plašiti.

V mesto so že v ponedeljek prišli močni oddelki fašistov iz Trsta in raznih istrskih mest ter so se postavili pod poveljništvo stotnika Host-Venturija, rektorja za vojno in poveljnika domače legionske brambe. Skrb za javni red pa je poverjena oddelku italijanskih orožnikov. Najvažnejši dogodek zadnjih dveh dni pa je prihod v mesto dveh čet italijanskih planincev. Pričakujejo se novi oddelki italijanskih čet. S tem je rimska vlada dejansko posegla v notranje zadeve reške dežave, da si je ta poslednja popolnoma neodvisna. Že takoj vsed izida volitev v ustavotvorno skupščino je začasna vlada podala ostavko. Ostala pa je na svojem mestu radi vzdrževanja javnega reda in si prizadeva, da bi sestavila novo vlado, v katero bi prišli zmerni ljudje avtonomaške stranke.

Legionarji so pričakovali dejansko pomoč uradne Italije. Kljub temu, da je vlada poslala redne čete na Reko, je videti, da so se revolucionarji reškega bloka v svojih računih in upih prenašli. Zastopnik italijanske vlade je sam svetoval odstopivši reški vladi, naj se pogaja z Zanellom. V ponedeljek zvečer so imeli »rektorji« dolgo posvetovanje, na katerem so sklenili, da se bodo pogajali z avtonomaši. Včeraj so se pogajanja tudi začela in so trajala ves dan. Kljub posredovanju zastopnika italijanske vlade se sporazum ni dosegel. Dasi grozi skrajnejši iz poraženega bloka z novo italijansko diktaturo, se Zanellova stranka ne kaže prav naklonjena sporazumu in zahteva, naj blok d'Annunzijskih pristašev brezpogojno odstopi oblast samoupravnim stranki, ki je dobila pri volitvah večino.

Volilno gibanje.

v. Volitve. (Iz slovenske Benečije.) Tudi pri nas se razne stranke zbirajo in pogovarjajo. Vse kaže, da bodo volitve še bolj zanimive kakor zadnje. Socialisti so nekoliko zbegani, ljudska stranka ni še razglasila svojih kandidatov, ker čaka potrdila od osrednjega vodstva stranke. Dosedaj je razglasil svoje kandidate, edino-le videmski blok. Ta stranka je povzela svoje kandidate iz vseh strank, med njimi tudi enega Slovence in sicer prof. Franca Muzoni-ja, sedanega deželnega poslanca. Kako bodo izgledale volitve v slovenski Benečiji, je težko soditi, vendar upoštevajoč dejstvo, da se je ljudska stranka premalo zanimala za Slovenec (v Gorici in v Trstu pa je dovolila vstop v blok proti Slovincem) in da je meščanski blok ponudil Slovincem enega domačega zastopnika, ki bi bil prvi, odkar smo pod Italijo, se more že sedaj računati, da bodo vsi Slovenci glasovali za prof. Franca Muzoni-ja ker je težko;

ali bolje izključeno, da bi ljudska stranka, kateri so bili Slovenci do sedaj zvesti, dala Slovencem svojega zastopnika.

v. **Nacionalni blok** v Gorici je postavil za kandidate tri vojne dobrovoljce, in razglašal začetek volilne borbe. Popolari tudi niso vstopili v ta blok, enako ne republikanci. Samozavest bloka je precej velika, polna usta korajže, ki se bo že ohladila na dan volitev, ko bodo videli ogromno večino našega naroda.

v. **Volilna nasilja**. Iz Istre poročajo celo vrsto volilnega nasilja proti našim ljudem. Večina gre za kršitev volilnega zakona. Posebno so na delu fašisti v okolici Pazina. Fašisti hodijo od hiše do hiše in grozijo kmetom, da jim bodo zažgali strehe nad glavo, če ne bodo glasovali za njih blok. Takih slučajev je na stotine.

Dopisi.

— **Iz Podmelca**. V nedeljo, dne 24. t. m. smo imeli, kakor na mnogo drugih krajih, tudi pri nas volilni shod političnega društva »Edinost«. Dasi je bil shod za naše razmere ob neprimernem času napovedan, vendar je bila vdeležba zares obilna. Saj so bili zborovalni prostori nabito polni. Predsednik shoda, g. podžupan Jos. Murovec je otvoril zborovanje ter dal besedo g. nadučitelju Križmanu. Ta je v navdušenem in večkrat s krepkimi dvotipi in izrazi zabeljenem govoru pozival zborovalce, naj 15. maja vsi kot en mož oddajo svoje glasovnice za »Jugoslovansko narodno stranko«, da bodo tisti, ki bi radi dokazali, da nas sploh ni na tej sveti zemlji, videli, da nas je mnogo več, nego je njim ljubo. Govornik je žel burno odobravanje, in nič ni bilo zapaziti, da bi mu ga bil kratil kak komunist ali socialist, če je sploh še kdo, ki se ne sramuje tega imena. — Nato je nastopil g. dr. Vladimir Orel ter razvil, kolikor je še dopuščal čas, program jugosl. narodne stranke, ki se istoveti, kakor je dejal, s programom našega zaslužnega ljudstva, ker obsega vse njegove težnje in potrebe. V prvi vrsti zahtevamo avtonomijo: naš deželni zbor naj vlada našo deželo in nam daja postave, nam primerne. — Gospodarska zadruga organizacija, združena v eno mogočno centralo, naj nas obvaruje gospodarske zaslužnosti in odvisnosti in s tem tudi narodne in politične propasti. Nato nam je dal g. govornik še praktičnih nasvetov glede na volitve, da ne bi morda vsled nevednosti tega ali onega šel v izgubo kak glas. — Ker ni bilo časa več za nadaljne razgovore, je g. predsednik zaključil shod, in razšli smo se s trdnim sklepom, da hočemo vse storiti, da bi bil 15. maj dan naše zmage in našega vstajenja ter pričetek nove dobe v zgodovini našega naroda — trpina. — Če bi bil pa med nami kak nemarnež, ki bi dne 15. maja doma ostal, naj ve, da ostane za vse čase med nami zaznamovan z žigom — narodnega izdajalca.

Slov. Benečija.

— **Sv. Peter**. Za dan Vnebohoda so napovedane velike slovesnosti. Ta dan bodo prenešeni iz Čedadu v Šempeter ostanki pokojnega šempeterskega župnika preč. Antona Gujona. Njemu bodo prvič zvonili novi šempeterski zvonovi.

Preč. gosp. župnik Gujon je bil rojen v Mersinu, bil je več let župnik v Šempetru in je z največjo odločnostjo branil pravice svoje majhne dežele in njemu se moramo zahvaliti, da smemo Boga častiti v svojem jeziku. V prvih dneh avstrijske okupacije je moral marsikatero prestopiti od nemških vojakov. Njegovo slabo zdravje ni bilo kos takim razmeram; peljali so ga v Čedadsko bolnišnico, kjer je izdihnil svojo blago dušo.

K zadnjemu počitku ga je spremljal edini slovenski duhovnik Ivan Šinik, kurat ondote bolnišnice. Ljudje niso niti vedeli o njegovi smrti. Na dan Vnebohoda bodo vsi videli, kako je ljudstvo ljubilo svojega narodnjaka, pokojnega župnika Antona Gujona.

— **Rezija**. V nedeljo 17. tekoč. meseca so se vršile volitve novega župnika po družinskih gospodarjih. Na razpis se je oglašil, kakor se je čakalo, samo župniški upravitelj (Lah); Slovence seveda si ni upal noben, ker bi bil najbrže prošil zaman. Volitve so imele sledeči izid: 175 glasovalcev na čez tisoč družinskih gospodarjev; 168 je bilo zadovoljenih, 7 nasprotnih. Glasovalci so bili brez izjeme vsi iz vasi, ki spadajo pod direktno službo župnika, in sicer, kakor se govori, spravljani na volišče po silnem trudu prijateljev; zanimivo je, da so sedaj volile še ženske, češ, da se povzdigne število (v Reziji, kakor se vidi, napreduje feminizem.) — Iz Osojana se jih je oglasilo samo 10, in še ti so bili le slučajno navzoči; iz Subice 7 ali 8; iz Učee in iz Korit noben. To je seveda napravilo globok utis na prizadete kroge.

Iz drugih listov.

1. **Na volišče!** »Edinost« odgovarja v svojem članku »Na volišče« onim, ki bi ugovarjali, češ, čemu se Jugoslovanska narodna stranka udeleži volitev tudi v Istri in Trstu in stem izpostavlja naše ljudi nevarnosti brez potrebe, ko ni nikakega upanja na uspeh. »Naše vodstvo se je odločilo za udeležbo, ker enostavno ni moglo in ni smelo drugače. Naše ljudstvo je politično dozorelo in ne sme opuščati nobene prilike, ob kateri more manifestirati svoj obstanek na tej zemlji ter dati izraz svoji volji in uveljaviti svojo zahtevo po pravicah, ki mu gredo. Naši ljudje so bili sicer res preplašeni, niso pa klonili z duhom. Narobe: ravno vsled hudega pritiska se je narodna zavest vsepovsod dvignila in narodova volja pojeklenila. Čim večja in bližja je nevarnost, tem živeje se čuti potreba po obrambi, tem krepkejša je volja, nevarnost odvrniti in se rešiti. Dejstvo je, da smo upravičeni volilci in da hočemo vršiti politično pravo, ki nam je zagotovljeno po državnem zakonu, in da moremo tajno vložiti svojo glasovnico v žaro. Italijanski volilni zakon je moderen in jamči absolutno tajnost glasovanja!! Smo torej na trdni podlagi zakona, ki ga oblastva morajo braniti. In če bi ga ne branila, če bi dopuščala, da se nam z nasiljem prepreči vršenje zakona, bi se nepopravljivo kompromitirala in nam izročila v roko dokument, ki bi kričal v syet obtožbo proti njim. To tembolji, ker hočemo mi mirno in dostojno vršiti svojo volilno pravico, ker nočemo nikogar izzivati, nikogar žaliti, nikogar ovirati na vršenju njegovih pravic. Hočemo vršiti svojo volilno pravico kot enakopravni državljani zavedajoči se na eni strani svojih državljanskih pravic, na drugi pa tudi svojih dolžnosti. Saj ne zahtevamo — Bog ne daj! — od nikogar, da bi tvegali svoje življenje ali se dal pobiti. Zahtevamo pa smemo — ako se hočemo pokazati kot res zrel narod, — da je v vsakomur odločna volja, vršiti svojo volilno dolžnost, da nam ne bo mogel pozneje nihče očitati, da smo se sami in svojevoljno odrekli našim pravicam.«

Politični pregled.

— **Izgredi v Inomestu** so se vršili proti Italijanom vsled znanega napada v Bocnu; iz neke kavarne, kamor navadno zahajajo Italijani, so spodili goste.

— **Bolni mož** ob Bosporu, ki ga Evropa zdravi toliko let, se je toliko izkašljala, da se lahko uspešno stavi Grkom po robu, ki se že kesajo za svoje grehe, ko so poklicali Konstantina in se zato zamerili zaveznikom. Turki imajo ofenzivo, Grki pa kličejo še tri letnike pod orožje, da ne bodo popolnoma tepeni.

— **Jugoslovensko odposlanstvo** za določitev mej prišlo v Benetke. Včeraj so prišli iz Ljubljane jugoslovenski člani paritetne komisije za določitev meje med Jugoslavijo in Italijo.

— **Požigov** v znamenju fašizma še ni konec. Te dni je bila zažgana delavska zbornica v Torinu; med fašisti in komunisti se je vršila prava bitka. Enaka bitka se je vršila med fašisti in komunisti v Savonij; bil je eden mrtev.

— **Ljudsko glasovanje na Tirolskem**. Iz Inomesta poročajo: Od 150.000 vpisanih volilcev je kakih 130.000 glasovalo za priključitev k Nemčiji, okoli 800 jih je glasovalo proti Nemčiji. V obmejnih krajih je šlo glasovat le malo ljudi. Izidi niso znani, toda večina je glasovala proti priključitvi k Nemčiji.

— **Medzavezniki** bodo imeli te dni nov sestanek v Parizu ali v Londonu, da proučijo nemške predloge in odločijo, ali naj po francoskem načrtu zasedejo še nadaljne kraje na Westfalskem ali ne. Pravijo, da s prvim majem si morajo biti na jasnem. Med Francozi in Angleži vlada v tem oziru popolna edinost. Pravijo, da bodo Zedinjene države v tem oziru vendarle posredovale.

— **Fašisti napadli Nemce v Bocnu**. En Nemec mrtev in okoli 40 ranjenih. V nedeljo so priredili Nemci v Bocnu na južnem Tirolskem shod in sprevod no mestu. Iz Trenta, Verone in drugih italijanskih mest je prišlo več avtomobilov fašistov. Shod in sprevod sta bila od oblasti dovoljena. Kljub temu so fašisti napadli Nemce z bombami in revolverji. Sledila je velika zmešnjava in rozen tepelj. Nemški učitelj Inwinkl je bil ubit in 40 drugih oseb je bilo težko in lahko ranjenih. Moralo je posredovati vojaštvo, ki je napravilo red.

Dva fašista iz Bocna sta bila aretirana. Popoldne se je vršil shod, na katerem so govorili zastopniki političnih strank in so obžalovali, kar se je zgodilo. Odbor za semenj vzorcev je semenj zaprl. Gubernator Credaro je izdal proglas v katerem žigosa storjeni čin in zagotavlja, da je prevzel potrebne mere, in poziva ljudstvo k miru.

Domače vesti.

Stavka na Primorskem. Ker je železničarjem odtegnila država neko doklado, je sklenila »Gospodarska zveza italijanskih železničarjev« enoglasno, da proglasi stavko v celi Julijski Benečiji. Železničarji, ki so že začeli stavkati, so izjavili, da bodo stavkali toliko časa, dokler jim ne zagotovijo življenjske eksistence. — Pošta radi stavke neredno pošilje. V Tolmin in v Trst vozijo posebiti avtomobili, ki do sedaj niso vozili, v Trst gredo celo po večkrat na dan. — Nekateri govorijo, da začne v ponedeljek splošna stavka, če se stavka železničarjev ne reši ugodno.

— **Sodnija** se je preselila zopet s korza v svoje prejšnje prostore v justični palači. Na to opozarjamo naše občinstvo, da ne bo nepotrebnega iskanja in poti.

— **Izgnan**. Iz jugosl. kraljevine je izgnan nevaren vlomilec Alojzij Schauer, rodem Goričan, po poklicu šofer in mehanik. Kot vsi zločinci je tudi on močno tetoviran z različnimi orli in kronami.

— **Tatovi** so okradli Ivanu Ceju na Trnovem 600 lir in eno gnat dne 21. aprila popoldne. Tatovi so pobegnili.

— **Izgubljeno**. Včeraj popoldne, dne 27. t. m., je zgubila uboga žena iz Gorice do Plavi torbico s nekaj denarjem (L in Krone) hranilno knjižico od Ljub. banke, legitimacijo za v Jugosl. in druge listine. Pošten najditelj je naprošen, da prinese vsaj knjižico in dokumente v naše upravnishstvo.

— **Poraz socialistov v delavski zbornici v Trstu**. Dne 16. t. m. so se zaključile volitve novega izvrševalnega odbora tukajšnje delavske zbornice, ki predstavlja združene strokovne organizacije naših pokrajin. Udeležba pri teh volitvah je bila pičla. Od približno 35.000 vpisanih je volilo le 10.000, in to vkljub temu, da so bile žare 8 dni odprte in na razpolago volivcem. Značilen je izid volitev. Od 10.000 volivcev jih je oddalo približno 6000 svoje glasove komunistični listi, nekaj čez 4000 pa socialistični. Komunisti so dosegli zmago, dasi nimajo svojega glasila, medtem ko so socialisti propadli kljub svojemu časopisu, s katerim so delali propagando za svoje pristaše.

Iz Jugoslavije.

i. Otok Pag je na slovesen način proglasil svoje osvobojenje. Mnogo pred odhodom Italijanov so bile izobešene po vseh hišah jugoslovenske zastave in postavljeni slavoloki. Italijani niso hoteli oditi, dokler niso bile zastave snete. Ko so bili Italijani še v luki, je ljudstvo pred njihovimi očmi zbil z občinskega doma tablo z napisom »Comune«. Ko so odšli, je bila slovesna služba božja v cerkvi. Župnik Palčič je imel krasen nagovor, v katerem je slikal velik pomen dneva osvobojenja in pozval narod na bratsko ljubezen in vdanost svoji narodni državi. Kaplan Felcinovič je nato zapisal prebivalstvo na zvestobo kralju Petru. Vse prebivalstvo je bilo izredno navdušeno in ginjeno. Na trgu je imel nato dnevu primeren svečani govor don Rumora. Ljudstvo je vzklikalo kralju Petru, Jugoslaviji in armadi.

j. Kedaj bo glasovanje za ustavo. Preteklo sredo se je začasno končal ustavodajni skupščini v Belgradu čitanje ustave. Čitanje se nadaljuje dne 9. maja. Glasovanje se vrši 12. maja.

k. Interpelacija Jugoslovanskega kluba o izpraznitvi Dalmacije. Poslanci dr. Dulibić, Milanović in dr. Mazzi so vložili interpelacijo na zunanjega ministra, v kateri ga opozarjajo na italijansko zavlačevanje izpraznitve zasedene Dalmacije, zlasti drugega in tretjega pasa. Poslanci vprašujejo, kaj je storil zunanji minister, da se pospeši izpraznitev. Nadalje zahtevajo, da se ustavi trgovinska pogajanja z italijansko delegacijo, dokler se ne izpraznijo zasedeni kraji.

l. Primorska nasilja pred ustavodajno skupščino. Na sobotni seji ustavodajne sobotni seji ustavodajne skupščine je odgovoril ministrski predsednik Pašić na na interpelacijo poslanca Bannderja glede nasilja fašistov nad našim narodom v anektiranem ozemlju. Dogodki so mu znašne ni dobil. Čim pride to poročilo, bo prijeteljskim potom naprosil italijansko vlado, naj prepreči preganjanje našega naroda v dotičnih krajih.

Prosveta.

p. »Enodejanke« so izšle te dni v Gorici. Kdor je kdaj zbiral primerne igrice za naše podeželne prireditve, ta ve, kako veliko pomanjkanje vlada v tem oziru pri nas. Primernih lahkih igrice nimamo. V pričujoči zbirki pa je zbranih pet enodejank, ki so bile igrane po večini že z velikim uspehom po podeželskih odrh in ki jih ni bilo mogoče dobiti na knjižnem trgu. Dve igrici sta resne vsebine, tri pa so

take, da bodo našemu ljudstvu v zabavo. Knjižica vsebuje: **Ivané**, zaloigra v enem dejanju, **Vse naše**, burka v enem dejanju, **Kje je meja?** veseloigra v enem dejanju, **Damoklejev meč**, burka v enem dejanju, **Satan**, igrokaz v enem dejanju. — Naj naša društva in tudi posamezniki pridno posežejo po ti knjižici; igrice so pripravne tudi kot prijetno berivo. — Stane L. 3 in se lahko kupi ali naroči v Prodajalni K. T. D. v Gorici, Montova hiša.

p. Novi rod, št. 4 ima sledečo vsebino: Stano Kosovel: Bog je rekel. (Pesem.) — France Bevk: Piruh. (Pesem.) — Čika Jova-Gradnik: Zajček v snegu. (Pesem.) — Čika Jova-Gradnik: Anka — Ciganka. (Pesem.) — Fran Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka. — Slika. — Fran Pogačnik: Car in muzik. — M. Kmetova: Velika nedelja. — K. Širok: Kolo. (Pesem.) — Cv. Golar: Kristalna gora. — Slika. — Fran Ločnikškar: Umrlemu bratu. (Pesem.) — A. Batagelj: Na Rusnah. — Pouk in zabava. Kotiček malih.

Roman Faganelli

Vilja Ferjančič

poročena

Miren 28. aprila 1920.

Najboljše šivalne stroje nemških

izdelkov kupite po ceni pri stari tvrdki

J. Šuligoj, urarju in trgovcu Gosposka ul. 19

Kmečko del. gosp. zadruga v DOBRAVLJAH

vabi

cenj. kupce vina na pokušno vina, katero priredi zadruga

od prvega do desetega maja t. l. v zadrugi kleti

v DOBRAVLJAH na VIPAVSKEM.

Namen tej vinski pokušnji je ta, da se kupci seznajajo z našim pristnim Vipavcem iz sledečih občin: Dobravlj, Vel. Žablj, Šmarj, Rihemberka, Brji, Vrtovina, Kamnje, Skrilj - Sv. Tomaža in Sv. Kriza. Torej cenj. kupci, posebno gostilničarji, potrdite se vdeležiti te pokušnje v čim večjem številu v vašo korist.

Kmečko delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem reg. zadr. z omeji zav.

Karol Draščik pek in sladničar

Gorica - Via Carducci št. 21 - Gorica naznanja slavnemu občinstvu, da prevzema vsakovrstna naročila za birmo, kakor: kolače, torte, šatulje i. t. d.

Priporoča se za prijazna naročila.

Cene zmerne. Cene zmerne.

Najlepša darila ZA BIRMANCE

imam v zalogi po nizki ceni.

Jakob Šuligoj, urar in zlatar Gosposka ulica 19

VELIKO POSESTVO

obstoječe hiše z dobro idočo gostilno, gospodarskim poslopjem, prvovrstnih njiv, travnikov za 11 glav živine, ter 17 oralov gozda, kakot tudi ves živi in mrtvi inventar, se radi takojšnje selitve prodaja skupno ali posamezno.

Frančiška Jarc, Col nad Vipavo.